

Utlåtande

11.08.2025

Ärende: VN/18459/2025

Lausuntopyyntö Väestönsuojan käyttöönotto- ja käyttö -yleisoppaasta

Yleiset huomiot

Voitte kirjoittaa yleiset huomionne lausuntopyynnöstä alla olevaan kenttään.

Ärende: Utlåtande gällande utkastet till allmän guide för ibruktagande och användning av skyddsrum (VN/18459/2025)

Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf (FSS) anser i enlighet med Näkövammaisten liittos ställningstagande att den allmänna guidens mål är viktiga och stöder således lagprojektet. På basis av utkastet kan dock konstateras att mer fokus ska läggas på personer med funktionsnedsättning.

Detta gäller särskilt tillgänglighetsaspekter som relaterar till skyddsrummet, vilket inte minst artikel 9 (Tillgänglighet) och artikel 11 (Risksituationer och humanitära nödlägen) i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning direkt, och artikel 19 (Rätt att leva självständigt och att delta i samhällsgemenskapen) indirekt, förpliktar till. Det räcker emellertid inte att dessa artiklar lyfts fram på en teoretisk nivå. Det krävs även att det tydligt anges hur dessa rättigheter för personer med funktionsnedsättning och skyldigheter för myndigheter ska tillgodoses när relevanta aktörer tillämpar och tolkar anvisningarna. För tillfället lyser konkreta, övergripande och praktiskt inriktade åtgärdsplaner i anvisningarna i stor utsträckning med sin frånvaro. Ett undantag är sidan 32 i utkastet, där det ingår exempel (vägledning och ingångsvägar) på hurdana konkreta lösningar det kan handla om. Positivt är även att användningen av ledarhundar nämns på sidorna 10 och 37.

I det fortsatta beredningsarbetet bör man sträva efter att, i varje kontext som är relevant för personer med funktionsnedsättning, presentera planer på huvudsakliga och alternativa lösningar på olika problem som kan uppstå när personer med funktionsnedsättning ska ta sig till och från skyddsrummet och när de behöver vistas en längre tid i dem. Det är uppenbart att alltför detaljerade anvisningar inte är möjliga som en följd av att fastigheterna som tjänar som skyddsrum kan skilja sig mycket från varandra. Målet måste dock vara att formulera övergripande målsättningar och instruktioner för hur personer med funktionsnedsättning ska beaktas när anvisningarna ska genomföras och tillämpas. Det ska gälla inte bara den fysiska och sensoriska tillgängligheten, utan

även kommunikationen, som måste ordnas på ett sådant sätt att den är fullt tillgänglig för alla, inklusive personer med funktionsnedsättning. För att detta ska kunna uppnås bör olika kommunikationssätt och kanaler användas.

I likhet med andra organisationer rekommenderar FSS starkt att planer för ibruktagande och användning av skyddsrum behandlas mer detaljerat än i det nuvarande utkastet, förslagsvis i ett separat och centralt avsnitt. På så sätt signaleras att full tillgänglighet, som tillgodoser behoven hos olika grupper av personer med funktionsnedsättning utgör en grundläggande princip som genomsyrar hela lagberednings- och lagtillämpningsarbetet. Detta inkluderar praktiska frågor såsom elförsörjning för personliga hjälpmedel, vilket Invalidiliitto understryker.

De här anvisningarna borde vidareutvecklas i samarbete med personer med funktionsnedsättning och organisationer som representerar dem.

Som representanter för svenskspråkiga personer med synnedsättning i Finland vill FSS avslutningsvis poängtera att det inte är acceptabelt att varken utkastet eller ens den allmänna remissbegäran på Utlåtande.fi finns tillgängliga på svenska. En översättning av båda dokumenten bör produceras snarast möjligt, för att inte tala om det fortsatta beredningsarbetet. Samma brist på svenskspråkigt material förekommer även i den andra remissen gällande skyddsrum (Lausuntopyyntö Väestönsuojan kunnossapito ja toimintakunnon tarkastus -yleisoppaasta).

Väestönsuojan käyttöönotto- ja käyttö -yleisoppaan sisältö

Voitte kirjoittaa huomionne Väestönsuojan käyttöönotto- ja käyttö -yleisoppaan luonnoksesta alla olevaan kenttään.

-

Jakobsson Matthias
Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf

Gärkman Anton
Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf